

Postopek konvertiranja klasičnega učbenika v spletno učno pot

Poznavalci povedo, da je to eden od varnejših načinov, kako pridemo do spletnega gradiva. Klasično name je ves čas v oporo, od njega pa se oddaljujemo, kolikor znamo in zmoremo. Torej ne begamo v neznano. Ko nam zmanjka niti, se vrnemo k varnemu – klasičnemu.

Za pripravo učne poti imate na voljo aplikacijo – program, ki vas bo vodil, a je kot prazna omara, kateri boste napolnili police. Običajno pripravijo kar šablono (template) za učbenik, ki vam vzame nekaj svobode, a doda varnost in vam preprečuje, da bi zašli. Prinaša likovno poenotenje izdelka. Na voljo pa vam je končno število možnosti, ki jih izberete ali izpustite.

Zakaj učna pot ni e-učbenik?

Učbeniki so napisani tako, da "delujejo" ob spremljavi učiteljeve razlage. Učitelj vodi, učenec hodi. Pred računalnikom je učenec sam, torej mu je na voljo pot, ki naj bo kar najbolje opremljena.

Pred računalnikom in še posebej, če gre za spletnost, se nam ni treba omejevati na pisano besedo in kako ilustracijo, saj je na voljo mnogo več učnih sredstev. Ker pisana beseda uspava in je zaviralec motivacije, jo bomo skušali skrčiti ali nadomestiti z modelom, "živo" tabelo, filmom ...

Učno načelo aktivnosti

Učno načelo aktivnosti je najpomembnejše za spletno učenje. Kako ga čim bolj intenzivno, čim dlje ... vzdrževati aktivnega?

Kaj radi počnemo? Preizkušamo, se igramo, spreminjamo ... Modeli za igranje z učno vsebino in za reševanje praktičnih nalog so privlačni za vse generacije. Z modelom se lahko ukvarjamo – neopazno učimo - več ur. Branje pa bi nas miselno paraliziralo.

Motiviranje, socialni stiki, emocije

Obstajajo obsežne zbirke idej, kako poskrbimo za navedeno (priloga).

Koraki pri konvertiranju

Ker bi težko naenkrat obvladovali vse, kar je treba postoriti, se naloge lotimo postopno. Če imate na voljo template, boste delali na računalniku, če ne, bo treba na papirju in bodo morda "pele" tudi škarje.

1. Učno vsebino razprostrite in pogledajte, ali je ustrezno urejena (zaporedje, prehodi med poglavji), izločite ponavljajna. Če ni, jo preuredite.
2. "Nakupčkajte" vsaj 3 in po možnosti ne več kot 5 vsebinskih enot.

3. Vsako enoto posebej razgradite v učne atome – manjše zaokrožene vsebinske dele. Označite jih po pomenu (nivojih):
 - učenec jih mora znati,
 - učenec jih mora znati za boljšo oceno,
 - spoznava naj jih tisti, ki ga to zanima (ali jih razvrstite drugače po vaši meri).
4. Določite učno zrnje: to so primeri, zanimivosti, posameznosti, delci vsebine ... (če delate na računalniku: program morda vsebuje možnost označevanja atomov in zrnja s senčenjem ali "predzvezdico" *cvbnm)
5. Preverite, kaj lahko zavržete? Kako? Tako, da se vprašate, čemu kaj služi. Če vi ne poznate odločnega odgovora – brišite! (morda ima program funkcijo, da lahko vse označeno izbrišete v enem koraku).
6. Odločite se in označite, katere atome in katero zrnje boste dali pod linke in katero boste ponudili na druge načine, ki jih omogoča vaš program. Morda imate na voljo funkcijo, da istovrstni poseg lahko opravite hkrati v celotnem besedilu.
7. Upoštevajte časovni razpored učenja. Običajno ga uredimo po tednih. Vmesno poglavje naj se izteče po možnosti na petek. Predvidite in priporočite učencu, koliko časa naj porabi za neko vsebino.
8. Med poglavja vstavite teste – naj učenec ve, kje je. En test dodajte pred vsebino – naj učenec ve, kaj zna pred učenjem. Dodajte zaključni test.
9. Ocenite, kateri del besedila lahko nadomesti ali skrči živ model. Napravite scenarij, če boste pri tem imeli pomoč. Dobro ga izkoristite. Učenec naj opazuje, sklepa, rešuje naloge.
10. Vstavite multimedijske dodatke in jih izkoristite – naloge, vaje ...
11. Vstavite dodatke za motivacijo, za vzbujanje pozitivnih čustev in za občutek, da učenec ni sam.

Opombe: Na nekaterih naših šolah sem videla, da so za učitelje izdelali template. Lahko sporočim, na katerih. Tako ima že celice za poglavja, atome in zrnje. Posamezno vsebino spravi na izbrani nivo s senčenjem in klikom. Praktičen je WIDTIS (kar delam, vidim), a to sem videla samo v Radovljici, kjer je učne pot zelo preprosta.

Vsekakor priporočam template, ker ni potrebno ročno delo z vsebino.

Priprava učne poti s pomočjo spletne didaktike

Učitelji pravijo, da se na klasično gradivo opirajo samo prvič. Kasneje se jim to ne zdi smiselno, celo neprijetna je misel na tak način, ki je omejujoč.

Ko enkrat "zaužijemo" vso lahkotnost in prostranost spletnega učenja, in razumemo, da učenec lahko neomejeno jemlje z bogate mize, nas zapelje. Vendar prav Suzan Ko, Američanka in avtorica več takih učnih poti pravi, da je za to treba imeti več izkušenj, učitelj pa se mora obvladati. Opozarja, da bi lahko učitelj, ki je prvič odlično konvertiral svoj klasični učbenik, drugič ustvaril neuporaben zmazek, ki bo zaradi različnih dragih dodatkov tudi zapravljanje denarja.

O tem je zelo malo izkušenj, zagotovo pa drži, da je potrebna avtorjeva disciplina in napredovanje po korakih.

Največkrat učno pot zgradijo:

- od učnih ciljev navzven v obliki sonca ali koncentričnih krogov,
- od zasnove projekta ali izdelka do končne izdelave – po logiki izdelka
- 2-3 osnovna poglavja z izrastki
- za manjše otroke: tako kot otrok spoznava (majhna nepovezana gnezda informacij, ki se nato zblizujejo in zgoščajo)
- ipd

Pripravila za ACS, marec 2005
Vanda Rebolj